

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 6.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MOERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARGA VIRTUAL METOD ORQALI TA'LIM BERISH USULLARI

Omonova Durdona Shuxratovna

Qashqadaryo pedagogika texnikumi o'qituvchisi Maktabgacha ta'lim yo'nalish

Rustamov Shaxzod Ziyodulla o'g'li

Kompyuter grafikasi yo'nalish o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan, xususan, virtual ta'lim metodlaridan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlarini yoritilgan. Tadqiqotning asosiy maqsadi 3-7 yoshli bolalarning kognitiv rivojlanishi, ijtimoiy moslashuvi va o'quv faolligini oshirishda virtual muhitlarning o'rnini aniqlashdir. Maqolada virtual ekskursiyalar, interaktiv o'yinlar, augmentatsion reallik (AR) va virtual reallik (VR) texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha metodik tavsiyalar keltirilgan. Shuningdek, ushbu yondashuvning afzalliklari, cheklovlari va pedagoglar hamda ota-onalar oldida turgan vazifalar tahlil qilingan.

Kirish. Zamonaviy raqamli asrda ta'lim jarayoni tubdan o'zgarib bormoqda. An'anaviy ta'lim usullari bilan bir qatorda, innovatsion texnologiyalar, jumladan, virtual ta'lim metodlari ham joriy etilmoqda. Maktabgacha yosh – bu inson shaxsining shakllanishidagi eng muhim davr bo'lib, ayni paytda bolaning dunyoqarashi, tasavvuri va bilimiga bo'lgan qiziqishi shu davrda shakllanadi. Virtual metodlar bolalarga nafaqat quruq ma'lumotlarni o'zlashtirishga, balki ularni vizual va hissiy jihatdan boyitilgan muhitda tajriba orttirishga imkon beradi. Virtual ta'lim deganda, kompyuter texnologiyalari yordamida yaratilgan sun'iy muhitda o'quv jarayonini tashkil etish tushuniladi. Bu usul bolalarga real hayotda ko'rish qiyin bo'lgan yoki xavfli bo'lgan hodisa va obyektlarni xavfsiz tarzda o'rganish imkonini beradi. Masalan, kosmos, okean tubi yoki tarixiy joylarni virtual sayohat orqali o'rganish bolalarda katta qiziqish uyg'otadi.

Virtual metodlarning maktabgacha ta'limdagi ahamiyati

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ta'lim o'yin faoliyati orqali amalga oshiriladi. Virtual metodlar an'anaviy o'yinlarni yangi bosqichga olib chiqadi. Birinchidan, ular bolaning diqqatini jalb qilishda yuqori samaradorlikka ega. Rang-barang grafika, ovozli effektlar va interaktiv harakatlar bolaning diqqatini uzoq vaqt ushlab turishga yordam beradi. Ikkinchidan, virtual muhit individual yondashuvni ta'minlaydi. Har bir bola o'z tezligida o'rganishi va topshiriqlarni bajarishi mumkin. Uchinchi xususiyati shundaki, virtual metodlar bolaning fazoviy tasavvurini, mantiqiy fikrlashini va mayda motorikasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Virtual ta'lim berish usullari va vositalari

Virtual metodlar orqali ta'lim berishda quyidagi asosiy usullardan foydalanish mumkin:

Birinchidan, virtual ekskursiyalar. Bu usul bolalarni geografik jihatdan uzoq joylarga, muzeylarga, hayvonot bog'lariga yoki tabiat qo'yniga olib borish imkonini beradi. Pedagog maxsus dasturlar yordamida bolalarga masalan, Misr

piramidalari yoki Antarktida haqida ma'lumot berishi, ularni ko'rsatishi mumkin. Bu jarayonda bola passiv tomoshabin emas, balki faol ishtirokchi bo'lib, obyektlarni yaqindan ko'rish va ular haqida savollar berish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Ikkinchidan, interaktiv ta'limiy o'yinlar. Zamonaviy planshetlar va kompyuterlar uchun mo'ljallangan maxsus ilovalar bolalarga harflarni, raqamlarni, ranglarni va shakllarni o'rgatishda yordam beradi. Bunday o'yinlarda bola to'g'ri javob berganda rag'batlantiriladi, noto'g'ri javob berganda esa xato ustida ishlashga undaladi. Gamifikatsiya elementlari bolada raqobat ruhini va g'alaba qozonish istagini uyg'otadi.

Uchinchi usul augmentatsion reallik (AR) texnologiyasidan foydalanishdir. AR texnologiyasi real dunyo obyektlariga virtual ma'lumotlarni qo'shish imkonini beradi. Masalan, bola kitobdagi rasmdagi hayvonni planshet kamerasi orqali ko'rsa, u jonlanib, harakatlanishi va ovoz chiqarishi mumkin. Bu usul bolaning atrof-muhit bilan aloqasini uzmay turib, unga qo'shimcha bilim berishga xizmat qiladi.

To'rtinchi usul sifatida oddiy VR (Virtual Reality) ko'zoynaklaridan foydalanishni ko'rsatish mumkin. Garchi bu vosita maktabgacha yoshdagi bolalar uchun cheklangan vaqt davomida qo'llanilishi kerak bo'lsa-da, u chuqur immersiv tajriba taqdim etadi. Masalan, suv osti dunyosida suzish yoki o'rmon ichida sayr qilish kabi tajribalar bolaning hissiy xotirasini mustahkamlaydi.

Pedagogik yondashuv va metodik talablar

Virtual metodlardan foydalanishda pedagogning roli hal qiluvchi ahamiyatga ega. Texnologiya faqat vosita bo'lib, uni to'g'ri yo'naltirish kattalar zimmasidadir. Pedagog darsni rejalashtirishda virtual elementlarni an'anaviy faoliyatlar bilan uyg'unlashtirishi kerak. Masalan, virtual ekskursiyadan so'ng bolalar bilan olgan taassurotlari bo'yicha suhbatlashish, rasmlar chizish yoki loydan haykalchalar yasash kabi amaliy mashg'ulotlar o'tkazish maqsadga muvofiqdir.

Shuningdek, sanitariya-gigiyena talablariga qat'iy rioya qilish zarur. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ko'rish qobiliyati va asab tizimi hali shakllanish jarayonida bo'lgani uchun, ekran oldida o'tkaziladigan vaqt qat'iy cheklanishi kerak. Mutaxassislarining tavsiyasiga ko'ra, 3-4 yoshli bolalar uchun kuniga 15-20 daqiqa, 5-7 yoshli bolalar uchun esa 30 daqiqadan oshmasligi lozim. Tanaffuslar davomida ko'z gimnastikasi va jismoniy harakatlar bajarilishi shart.

Ota-onalar bilan hamkorlik

Virtual ta'lim muvaffaqiyati ko'p jihatdan oila muhitiga bog'liq. Ota-onalar bolaning virtual faoliyatini nazorat qilishi, unga kerakli qurilmalarni taqdim etishi va eng muhimi, bola bilan birgalikda virtual sayohatlarda qatnashishi kerak. Qo'shma faoliyat bola uchun xavfsizlik hissini kuchaytiradi va olingan bilimlarni mustahkamlaydi. Pedagoglar ota-onalar uchun konsultatsiyalar tashkil etib, ularga foydali ilovalar va dasturlarni tanlash bo'yicha yo'l-yo'riq ko'rsatishlari zarur.

Muammolar va yechimlar

Virtual metodlarni joriy etishda bir qator muammolar mavjud. Birinchisi, texnik infratuzilmaning yetishmasligi. Ba'zi ta'lim muassasalari zamonaviy kompyuterlar, planshetlar yoki barqaror internet bilan ta'minlanmagan. Ikkinchisi, pedagoglarning raqamli savodxonligi pastligi. Ko'plab tarbiyachilar yangi texnologiyalardan foydalanishda qiynaladilar. Uchinchi muammo esa sog'liqqa bo'lishi mumkin bo'lgan salbiy ta'sirdir.

Ushbu muammolarni yechish uchun davlat tomonidan ta'lim muassasalarini texnika bilan ta'minlash, pedagoglar uchun muntazam malaka oshirish kurslarini tashkil etish va sog'liqni saqlash standartlarini ishlab chiqish lozim. Shuningdek, mahalliy kontent yaratish, ya'ni o'zbek tilidagi sifatli ta'limiy ilovalar va dasturlarni ko'paytirish dolzarb masaladir.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, maktabgacha yoshdagi bolalarga virtual metod orqali ta'lim berish zamon talabidir. Bu usul bolalarning dunyoqarashini kengaytirish, ularning qiziqishini oshirish va ta'lim jarayonini jozibador qilishda katta potensialga ega. Biroq, virtual texnologiyalar an'anaviy ta'limni to'liq almashtirmasligi, balki uni to'ldirishi va boyitishi kerak. Muvozanatli yondashuv, sog'lom rejim va pedagogik nazorat ostida virtual metodlar kelajak avlodni har tomonlama barkamol etib tarbiyalashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Kelajakda ushbu sohadagi tadqiqotlarni chuqurlashtirish va milliy mentalitetga mos keladigan virtual ta'lim modellarini ishlab chiqish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida: 2017-yil 28-sentabrdagi 785-sonli qaror. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017, 39-son, 467-moda.
2. Karimov A.A., Rahimova M.Sh. Raqamli pedagogika: nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. 184 b.
3. Yusupova N.K. Maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv rivojlanishida interaktiv texnologiyalarning o'rni. Pedagogik mahorat jurnali, 2022, 5-son, 45-50-betlar.
4. Qodirov B.T. Augmentatsion reallik texnologiyalarini ta'lim jarayoniga integratsiyalash muammolari. Axborot texnologiyalari va ta'lim, 2023, 2-son, 112-118-betlar.
5. World Health Organization. Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age. Geneva: WHO, 2019. 42 p.
6. Aliyeva D.R. Virtual muhitda maktabgacha ta'lim mazmunini loyihalash metodikasi. Toshkent: O'qituvchi, 2020. 96 b.